A°. 1829. N°. 68.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag den 5 December.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat door den Stedelijk [illegible] de Dienstdoende Schutterij over de jaren 1826 en 1827, en dezelve, gedurende den tijd van tien dagen na dato dezer, voor de belanghebbenden, dagelijks, ter Stads Secretarij, op de gewone uren ter inzage zullen voorhanden leggen, ten einde degenen, welke zich door hunnen aanslag zouden mogen bezwaard achten, in de gelegenheid te stellen, om hunne reclames te dier zake, binnen voorschreven tijd, aan het Stedelijk Bestuur schriftelijk in te dienen; met waarschuwing voorts, dat na verloop dezer tijdsbepaling, geene doleancien meer kunnen worden aangenomen en de gezegde kohieren alsdan onmiddelijk ter goedkeuring en executor-verklaring aan Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Braband zullen worden opgezonden.

BREDA, den 3 December 1829.

DE ROIJ vt.
Ter ordonnancie van dezelven
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHäUIKES.

POORT-REGLEMENT.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, ontvangen hebbende een afschrift van Z. M. Besluit van den 15den Augustus 1829, no. 13, en van het daarbij goedgekeurde *Reglement op het Openen en Sluiten der Poorten dezer Vesting*, met last, om op de nakoming daarvan toetezien en te doen toezien.

Brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, en alle verder daarbij belanghebbenden, den inhoud van voors. Reglement, zoo als dit hierbij is geinsereerd, als mede, dat met overleg van den Heere Plaatselijken Kommandant, is bepaald, dat, hetzelve met den 1sten Januarij 1830 zal ingevoerd en in werking gebragt worden.

Reglement op het Openen en Sluiten der Poorten van de Vesting Breda.

ART. 1. De Poorten van de Vesting zullen worden geopend:

Gedurende het geheele jaar door, zullen de poorten des avonds finaal ten tien ure gestoten worden.

Inmiddels zullen dezelve op het klinket worden gesteld,

DES MORGENS,		DES AVONDS,	
gedurende de maand Januarij,	ten 6 ure.	gedurende de maand Januarij,	ten 6 ure.
» » » Februarij,	» 5 »	» » » Februarij,	» 6 »
» » » Maart,	» 5 »	» » » Maart,	» 7 »
» » » April,	» 4 »	» » » April,	» 8 »
» » » Mei,	» 4 »	» » » Mei,	» 9 »
» » » Junij,	» 3 »	» » » Junij,	» 9 »
» » » Julij,	» 3 »	» » » Julij,	» 9 »
» » » Augustus,	» 3 »	» » » Augustus,	» 9 »
» » » Septemb.,	» 4 »	» » » Septemb.,	» 8 »
» » » October,	» 5 »	» » » October,	» 7 »
» » » November,	» 6 »	» » » November,	» 6 »
» » » December,	» 6 »	» » » December,	» 6 »

Achtervolgens het reglement op den Garnizoensdienst, is het aan den heer Plaatselijken Kommandant onverlet gelaten, om de uren, waarop de Poorten zullen worden geopend of gesloten, vroeger of later te stellen, doch hierdoor zal geene verandering worden toegebragt aan de betaling van het poortgeld zoo als hetzelve bij het naastvolgend artikel is vastgesteld.

ART. 2. Voor het in en uitgaan der poorten, gedurende den tijd dat dezelve op klinket zijn gesteld, zal worden betaald:

Voor een persoon te voet, *vijf cents.*

Voor een persoon te paard, of met een los paard, *tien cents.*

Voor ieder meerder paard daarenboven, *vijf cents.*

Voor een rijtuig met twee wielen, bespannen met één paard, de daarbij of daarop zich bevindende persoon daaronder begrepen, *vijftien cents.*

Voor ieder paard daarenboven, *vijf cents.*

Voor ieder rijtuig met vier wielen, bespannen met twee paarden, en daarbij of daarop zich bevindende personen daar onder begrepen, *vijf en twintig cents.*

Voor ieder koebeest, varken, schaap, enz., er onder begrepen de geleider, *tien cents.*

ART. 3. Van de betaling van het poortgeld zijn vrijgesteld:

De Militairen in uniform en de Maréchaussées.

De Geëmploijeerden bij 's Rijks- en Stads-Belastingen, mitsgaders de Policie-beambten in de uitoefening hunner functien.

[illegible]

De rijtuigen der Brieven-posterij, voor zoo verre die geene openbare rijtuigen, Postwagens of Diligences zijn.

De kinderen beneden de zeven jaren oud.

ART. 4. Wanneer, door den heer Plaatselijken Kommandant, na de finale sluiting der Poorten, het in- of uitgaan der Poorten mogt worden vergund, zal het dubbel van het Poortgeld, zoodanig als hetzelve bij ART. 2 is bepaald, betaald worden ten voordeele des portiers.

ART. 5. Die gene, welke weigeren mogt, het vastgestelde Poortgeld te betalen, zal niet doorgelaten worden.

ART. 6. Geene voorwerpen hoegenaamd, met 's Rijks- of Stedelijke Accijnsen of Imposten belast, vermogen, na de finale sluiting der Poorten, de Stad worden ingevoerd; het alsdan ingevoerde zal worden aangehouden en daarmede, mitsgaders tegen de invoerders worden gehandeld, als bij 's Rijks Wetten en Stedelijke Reglementen, met opzigt tot den frauduleusen invoer is bepaald geworden.

ART. 7. De met de invordering van het Poortgeld belaste personen, zullen in geval van nood, de adsistentie der Militaire posten en wachten kunnen inroepen, welke posten en wachten als dan dadelijk bijstand zullen verleenen.

ART. 8. De opbrengst van het Poortgeld, tot de finale sluiting der Poorten, zal genoten worden, voor twee derden bij de stad en, voor een derde, bij de Portiers.

ART. 9. De Portiers zijn verpligt, het noodige kleine geld in voorraad te hebben, om van de hun voorgelegde muntspecien te kunnen terug geven.

ART. 10. De Portiers, Militaire ambtenaren en als zoodanig, onder het beheer van het Departement van Oorlog gesteld zijnde, zullen niet van hunne [illegible] gemotiveerde voordragt aan hetzelve, door de competente autoriteit zal zijn gedaan.

Aldus met onderling overleg ontworpen, bij ons, Plaatselijke Kommandant en Burgemeester en Wethouders der Stad BREDA, heden den 21 Maart 1829.

De Kolonel, Plaatselijke Kommandant te Breda,
(get.) J. VERTOLEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad Breda,
(get.) DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van Dezelven; De Secretaris der Stad,
(get.) H. W. SCHäUIKES.

GEZIEN,
De Generaal-Majoor, Provinciale Kommandant van Noord Braband,
(get.) DE FAVAUGE.

GEZIEN,
De Gouverneur van Noord-Braband. Bij deszelfs afwezenheid,
Het Lid der Gedeputeerde Staten gedelegeerd,
(get.) DE VOOGT.

Aldus goedgekeurd door ons Commissaris-Generaal van Oorlog,
(get.) FREDERIK.

GOEDGEKEURD bij Zijner Majesteits Besluit van den 15e Augustus 1829, No. 13.
Mij bekend. De Secretaris van Staat,
(get.) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

Accoord met deszelfs Origineel; De Griffier ter Staats-Secretarie,
(get.) D' [illegible]. *L. G.*

Voor eensluidend Afschrift,
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. ADAMA VAN SCHELTEMA, *[illegible]*

Voor eensluidend Afschrift,
De Griffier der Staten van Noord Braband,
(get.) F. X. VERHEYEN.

En, op dat niemand onwetendheid voorwende, zal deze, in plano gedrukt, worden afgekondigd en aangeplakt alomme waar zulks te doen gebruikelijk is.

BREDA, den 26 November 1829.

DE ROIJ, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHäUIKES.

NEDERLANDEN.

BREDA, — 3 December.

Op Woensdag, den 9den dezer, zal, in de vergadering van het Departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, ten huize van L. OERS, eene Redevoering gehouden worden door den Wel. Eerwaarden Heer *A. N. VAN PELLECOM* Predikant te 's Prinsenhage en President van gemeld Departement

— De zaak van den heer *Fontan* is dan eindelijk in de zitting van gisteren beslist. In die van dingsdag was, overeenkomstig het rapport van de commissie tot de verzoekschriften, besloten, het rekest eenvoudig ter griffie neder te leggen. Twee en zestig leden hadden zich voor dat gevoelen verklaard, terwijl vijf en dertig anderen, allen uit de Noordelijke provincien, begrepen hadden, dat dit verzoekschrift de aandacht der vergadering niet behoorde bezig te houden en dienvolgens buiten deliberatie moest worden gehouden en geheel ter zijde gelegd, wanneer eenige leden (deze namen zijn ons tot dusverre niet ter kennisse gekomen) begeerden, dat het rekest naar den minister van justitie zou worden verzonden. De heer *de Brouckere* was van oordeel, dat dit incident wel eene nieuwe zitting waardig was, die dan ook gisteren heeft plaats gehad, en waarin (vreemd of gevallig genoeg), wederom met twee en zestig tegen vijf en dertig stemmen, besloten is, dat het bij het ter griffie nederleggen zou blijven. Zoo dat dan eene zaak, die de aandacht van H. E. M. geen oogenblik had behooren bezig te houden, gedurende vier lange zittingen aan de orde geweest is en men met de heer *van Alphen* zeggen kan, dat, indien de heer *Fontan* gezocht heeft, *éclat* te maken, hij daarin volkomen geslaagd is.

Het blad, *Nederlandsche Gedachten* betiteld, besluit een welgeschreven stuk over den waren geest der grondwet en de rigting, welke de zaken, vooral bij de Tweede Kamer, nemen, met de volgende merkwaardige woorden:

»De Edel-Mogende Heeren zullen gedachtig zijn, dat er tusschen *Nobles* en *Puissans* een voegwoordje staat; dat, zoo de grondwet door het gedrag der Tweede Kamer niet geschonden wierd, maar vernietigd, het Nederlandsche Volk, — niet het hier en daar opgeruide gepeupel — het Nederlandsche Volk tusschen den Koning en de Factie uitspraak zou doen, en dat de Vorst, door hun eigen gedrag, op het regte standpunt zou worden geplaatst, om met zijne bondgenooten ernstig te onderzoeken van *hoedanige* Constitutie het Tractaat van Londen aan de Nederlanden ten waarborg verstrekt."

Daar ligt voor ons open geslagen, eene onlangs uitgekomen brochure van den heer *Ch. Tandel* waarin wij lezen:

Je ris de ceux qui s'imaginent [illegible] *en jour devenir plus* [illegible] *tiennent à cette croyance* [illegible] *superstition . . . . . Le contraire pourrait plutôt avoir lieu; car l'idéal de toute forme de gouvernement du monde, Dieu, un principe, une vérité, sont absolus, et c'est vers ce point que nous tendons."*

Dat is:

» Ik lach met de genen, die zich inbeelden, dat de wereld dagelijks meer constitutionneel wordt en die met eene soort van bijgeloof aan dit gevoelen gehecht zijn . . . . . . Het tegendeel zou eerder kunnen plaats hebben; want het *ideaal* van iederen regeringsvorm is het *absolutisme*: het bestuur van het heelal, God, een grondbeginsel, eene waarheid, zijn *absoluut* en naar dit punt strekken wij."

Het zij verre van ons, een *absolutisme* te willen prediken, waaruit onze voorouderen door eenen *Nassau* gered zijn, en waarvan wij nog dagelijks de deerlijke gevolgen in het Zuiden van Europa zien; maar een *Nassau* heeft, van de hoogte zijns troons, gezegd: *getrouw aan de spreuk zijner vaderen, tot handhaving en bevestiging der maatschappelijke orde, steeds alle de middelen te zullen aanwenden, welke de Goddelijke Voorzienigheid Hem in handen gegeven heeft*, en, daarop gerust, mogen onzenthalven alle petitien naar de ministers verzonden worden, al ware het, dat men het rekest van den gelderschen tuinman, die H. E. M. uit de *Openbaring Johannis* wilde komen voorprediken, aan den minister voor de eerediensten wilde verzenden, ja, al had men den man zijn verzoek, om H. E. M. te komen bekeeren, ingewilligd, hetgeen deze heeren waarschijnlijk minder tijd zou gekost hebben en zeker minder schadelijk zou geweest zijn dan die lange vierdaagsche deliberatien bovengemeld.

Van den 4 December.

Wij ontvangen nog eenige bijzonderheden, wegens de nuttelooze vierdaagsche zitting: de heer *de Gerlache* is degeen geweest, welke het voorstel gedaan heeft, om het rekest van *Fontan* aan den minister van justitie te verzenden; een voorstel, lijnregt strijdig met het besluit van den 8sten Junij 1820, steunende op art. 105 tot art. 118 ingesloten der Grondwet, waarbij de wijze van delibereren der Kamer bepaald wordt, en bij welk besluit aan de hoofden der ministeriele departementen bevolen wordt, om geene mededeelingen van de Kamers der Staten-Generaal aan te nemen; het is zeker, dat het volk de namen der genen, die zich op den voorgrond plaatsen, kent. Ook vernemen wij, dat de heer *Lycklama à Nyeholt* zijn advies met het volgend fransch rijmpje besloten heeft:

Loin de nous tout redacteur,
Loin de nous Fontan *le hableur,*
Les ecrivains sont un malheur,
Mais ils ne me feront pas peur,
Soyons donc tous unis de coeur,
Et chassons Fontan *le crieur.*

O. Patres Conscripti!!

— In eene der laatstgemelde zittingen is der Kamer, van wege Z. M., van het bedanken der heeren *Fontein Verschuir* en *Brugmans* kennis gegeven.

— Dezer dagen is de 148ste Koninklijke Nederlandsche loterij vastgesteld, geheel op denzelfden voet als de thans trekkende.

— Volgens de dagbladen van New-York, van den 4den Nov., over Londen ontvangen, heeft het *geheele Spaansche leger*, te Tampico, op den 11 September, eene allerschandelijkste kapitulatie gesloten, volgens welke, onder anderen, de Spanjaarden, bij het ontruimen der vesting, hunne wapenen, vaandels en ammunitie moesten overgeven. *Barradas* was, na deze kapitulatie gesloten te hebben, terstond vertrokken, om de noodige vaartuigen te zoeken, ten einde zijn volk naar huis te voeren.

— Onlangs heeft, te Glasgow, in een katoen-pakhuis, de hevigste brand gewoed, welke, naar menschen geheugen, in die stad heeft plaats gehad. Omtrent 4,200 balen katoen, welke in dat pakhuis lagen, zijn door de vlam verteerd, en het licht, dat dezelve van zich gaf, was zoo hevig, dat de bewoners van het nabij gelegen platten land ten bedde uitsprongen, meenende, dat de nabij gelegen boerderijen in den brand stonden. Dit ongeluk wordt toegeschreven aan de onvoorzigtigheid van een der werklieden, welke met eene brandende pijp in het pakhuis gegaan was.

FRANKRIJK.

Parijs, — 30 November.

De graaf *Matuchewits* is gisteren naar Petersburg vertrokken. De gravin van *Nesselrode* zal heden vertrekken.

— [illegible] *Brechou*, koopman in behangsel-papier, is een papieren [illegible] en hij zelf, uit hoofde van een oproerig tafereel uit[illegible] voor de correctionele policie betrokken, om dat de slag van [illegible] met de driekleurige vlag op hetzelve gedrukt was.

— De Spanjaarden zullen, naar men zegt, hunne linien voor Gibraltar herstellen, aangezien de desertie der engelsche soldaten, uit die vesting naar Spanje, niet ophoudt.

DUITSCHLAND.

Frankfort, — 29 November.

De inhoud der afzonderlijke overeenkomst, volgens welke de Porte de som van 1,500,000 hollandsche dukaten moet betalen tot schadeloosstelling voor de verliezen, die de russische kooplieden sedert 1806 geleden hebben, is thans bekend. De Porte zal, bij de uitwisseling der ratificatien, 100,000 dukaten, zes maanden daarna, 400,000, na verloop van nog zes volgende maanden, 500,000, en, laatstelijk, de 500,000, nog overige dukaten na het einde der zes laatste maanden betalen, invoege, dat de geheele som binnen 18 maanden afbetaald zal zijn. Bij diezelfde overeenkomst, is de schadeloosstelling voor oorlogskosten op tien millioenen hollandsche dukaten bepaald, te betalen naar goedvinden van keizer *Nikolaas*.

De Porte heeft dan ook eene sterke ligting van belastingen bevolen, hetgeen het in de provincien heerschende misnoegen nog vermeerderd; want de lasten zijn aldaar reeds ondragelijk en de hebzucht der ottomanische regeringspersonen [illegible] menigte knevelarijen daar bij.

De brieven van Konstantinopel spreken van een groot ledig in de afzonderlijke schatkist des sultans, en verzekeren, dat de pacha's en rijke lieden hunne schatten trachten te verbergen. De onvoorzichtigheid van de Porte, om de sommen, welke aan Rusland moeten betaald worden, door alle mogelijke middelen, op het volk te verhalen, zou wel eens eenen openbaren tegenstand ten gevolge kunnen hebben.

Men zegt thans, dat Griekenland volkomen onafhankelijk verklaard zal worden.

— Het wordt, langs eenen officielen weg, bevestigd, dat het gevecht, hetwelk tusschen een gedeelte der troepen van den generaal *Geismar* en van den pacha van Scutari is voorgevallen, plaats heeft gehad in de helft der maand October, en dus na het sluiten van den vrede. Zoo het schijnt, heeft de [illegible] van dien pacha over den gesloten vrede aanleiding tot dat

gevecht gegeven, en heeft hij willen beproeven, wat hij met zijne verzamelde magt tegen de Russen kon verrigten. De slechte uitslag van zijne eerste proef schijnt hem afgeschrikt te hebben, om iets verder te ondernemen; zeker ten minsten is het, ook volgens deze officiele berigten, dat hij zich na het gevecht verder heeft stil gehouden.

— De Koning en Koningin van Napels, alsmede de jonge Koningin van Spanje, zijn, den 20sten Nov., te Barcelona aangekomen, om zich, van daar, over Valencia, naar Madrid te begeven. De hertogin van Berry is heden binnen deze stad terug gekomen.

ITALIE.

PARMA, — 24 November.

Z. Excell. lord *Burghesh*, engelsch ambassadeur in Toskanen, heeft onlangs een bezoek bij onze vorstin, welke zich op haar lustslot *di Boschi* bevindt, afgelegd. Men wil, dat dit bezoek een *ontwerp van huwelijk* tusschen *Maria Louisa* en prins *Leopold van Saksen-Coburg* ten doel zou gehad hebben. Het schijnt, dat men dien prins Griekenland tot koningrijk wil geven, en dat zulks alzoo door de kabinetten van Londen, Weenen en Parijs besloten zou zijn. Onze vorstin zou dezen voorslag echter met ongenoegen hebben aangehoord en zou zelfs tegen lord *Burghesh* gezegd hebben, dat nooit de weduwe van *Napoleon* zich zoo verre zou verlagen, om eenen man te huwen, die door banden van het bloed aan het regerend huis van Engeland verbonden is. (Men weet, dat prins *Leopold* weduwnaar is van prinses *Charlotte*, de eenige dochter des konings van Engeland).

— Keizer *Nikolaas*, is dezer dagen vrij ongesteld geweest. Volgens brieven van Petersburg van den 18den echter, was Z. M. aan de betere hand; de koorts nam af en men hoopte, dat Z. M. weldra geheel hersteld zou zijn.

Mengelingen.

PETITIOMANIE.

Indien men, naar den *Courrier des Pays-Bas* en zijne medeen naschreeuwers, den toestand onzes lands wilde opmaken, dan waarlijk zoude de uitspraak niet ten onzen voordeele zijn. Naar de opinie dier dagbladen, zucht Nederland onder een' ijzeren schepter en worden wij dermate verdrukt, dat onze toestand schier hopeloos is. De *Courrier*, de *Belge*, de *Catholique* en andere, in revolutionnairen geest geschreven dagbladen willen echter het diep verdrukte Nederland uit dien hopeloosen toestand redden, en hunne landgenooten door hunne fijne inzigten in de staatsbelangen voorlichten. Jammer, dat zij die fijne inzigten op zulk eene grove wijze voordragen, dat elk regtschapen mensch, al had hij ook werkelijk over sommige misbruiken te klagen, met verachting moet nederzien op het schandelijkst misbruik der drukpers, over welker slavernij *zij* durven klagen, wier geschrijf het grootste bewijs van Neêrlands vrijheid in dezen is.

De genoemde bladen klagen over de *grieven der natie*, en, om te bewijzen, dat hunne stem de stem des volks is, zijn talloze petitien gereed. Elk nommer van den *Courrier* &c. berigt, dat het *patriotisme* (!!!) veld wint, en nieuwe teekenaren dagelijks getuigen, hoe diep het nederlandsche volk onder de slavernij gekromd gaat.

Misleiding en bedrog kunnen echter slechts voor eenen korten tijd zegevieren, en zoo viel ook hier weldra de sluijer weg, achter welken geveinsde vaderlanders de snoodste ontwerpen verbergen. Het voorgevallene in de gemeente *Eeghem* (Oost-Vlaanderen) (zie de Bred. Courant van den 21 November ll), heeft het een geleerd, welke waarde aan de [illegible] *petitio-manie* in Zuid-Nederland te hechten is; en andere feiten, andere plaatsen voldingend bewezen, dat zij zich op verre na niet zoo ongelukkig gevoelden als de heeren van den *Courrier*, enz., den volke wilden verkonden. Schaamteloozer misleiding, dan met deze petitien, heeft welligt nimmer plaats gehad, en de bewijzen van hetgeen wij hier zeggen, zijn nu voorhanden.

De oppositie schreeuwers hebben in der tijd geweldig uitgevaren over een woord, door een' doorluchtigen persoon uitgesproken; zij hebben dat woord als eene der grootste beleedigingen uitgekreten, en wij zien thans met hoeveel regt! De handelwijze der raddraaijers in deze petitie [illegible] kan, zonder dat men behoeft te vreezen van zich te hard uit te drukken, *infaam* genoemd worden, en deze heeren hebben [illegible] aanspraak op het teeken der *infamie*.

Het ware intusschen wel der moeite waard, de misleiding verder te ontsluijeren. De *Courrier* en *Consorten* houden zoo veel van de *publiciteit* en hechten niet weinig aan *cijfers*. Ook wij zijn voor het eerste, namelijk daar, waar zij *geoorloofd is en nut stichten* kan. Wat de cijfers betreft, deze kunnen slechts in sommige omstandigheden *bewijzen*. Wanneer ik bij, b. v., in het verslag van den minister van binnenlandsche zaken nopens den staat der scholen, lees, dat het getal onderwijzers-gezelschappen, dat, in 1826, 337 bedroeg, ten getalle van 4939 leden, in 1827 was aangegroeid tot 364 en 5376 leden; wanneer ik, in datzelfde verslag lees, dat het getal der scholen in Nederland jaarlijks aanmerkelijk vermeerdert; dat Z. E. een *twintigtal* beurzen had ingesteld tot vorming van kundige onderwijzeressen, dan bewijzen die getallen, dat *de Nederlandsche regering verlichting*, en, want zonder deze geene verlichting, *vrijheid wil*. Wanneer men, bij het doorreizen van België, schier overal het aantal fabrijken en trafijken ziet vermeerderen, dan bewijzen die getallen, *dat het België, onder hare tegenwoordige regering, wel gaat*. Zóó *kunnen* getallen soms bewijzen; maar in vele gevallen bewijzen zij niets. De brommende zinsnede van *le Catholique*: „*Quatre vingt mille Belges ont petitionné au printemps, depuis* „*nous avons lieu de croire ce nombre triplé dès à présent*" zou, b. v., al behelsde zij ook ten opzigte van de getallen waarheid (waaraan met grond te twijfelen is), nog maar zeer weinig bewijzen, daar het in dezen op de morele gehalte der petitionarissen en niet op hun aantal aankomt. Montesquieu heeft eens, met volle regt, gezegd. „*Athènes eut dans son sein les mêmes* „*forces, et pendant qu'elle domina avec tant de gloire, et pen-* „*dant qu'elle servit avec tant de honte, elle avait* 20,000 *ci-* „*toyens lorsqu'elle disputa l'empire à Lacédémone et qu'elle at-* „*taqua la Sicile, et elle en avait* 20,000 *lorsque Démétrius de* „*Phalère les dénombra, comme dans un marché où l'on compte* „*des esclaves*," ten bewijze, dat *getallen*, zonder hoogere beteekenis, in de balans van eenen staat niet zeer veel afdoen.

Datzelfde is ook geheel van toepassing op het aantal petitionarissen. Eene petitie, door slechts eenen mensch geteekend, mits deze bevoegd en ter goeder trouw is, bewijst meer dan honderd andere, al waren zij dan ook door de handteekeningen en kruisjes (voor hen die niet schrijven kunnen) onleesbaar. Wanneer Nederland werkelijk onder grieven zucht, zijn 's volks vertegenwoordigers daar, om de regten der natie op eene waardige wijze te handhaven; wanneer daarentegen Nederland werkelijk gelukkig is, zullen de 240,000 signatures, waarvan de *Catholique* spreekt, niet bewijzen, dat zegeningen, grieven zijn.

Daarom is het voor den oplettenden beschouwer der Nederlandsche gebeurtenissen niet onbelangrijk te weten, *wie* de petitionarissen, de heldhaftige constitutionele burgers, de ware vaderlanders zijn. Daartoe behoefde de regering niet anders te doen, dan de plaatselijke autoriteiten aan te schrijven, om naauwkeurig op te nemen den naam, stand, betrekking, ouderdom enz. van elken petitionaris. Deze raad is reeds door een ander dagblad, vóór ons, gegeven; maar wij breiden denzelven verder uit, door de publiekmaking dezer nasporingen te wenschen. Men zou die lijsten nagenoeg in dezen vorm kunnen inrigten:

Namen van den petitionaris.	Ouderdom.	Stand in de Maatschappij.	Zedelijkheid.	Aanmerkingen.
Joseph Borsken.	14 Jaar.	Boerschapsloeper	Zedelijk.	Kan lezen, noch schrijven.
Steven van der Klok	20 Jaar.	Marqueur aan het Billard, in het koffijhuis de *Maison Capitol*	Niet zonder aanmerkingen.	Is 's hemelings ongeschikt voor [illegible]
enz.	enz.	enz.	enz.	enz.

NB. de hier opgegeven namen en hoedanigheden zijn louter *fictie*.

Het is wel mogelijk, dat vele menschen met deze publiekmaking niet gediend zouden wezen; doch dit is zeker, dat eene verzameling van zulke lijsten, onder eenen weidschen titel, b. v., *namen, hoedanigheden*, enz., *van Nederlanders, die, te midden hunner slavernij, moeds genoeg hadden, petitiën te teekenen, sommige zelfs zonder lezen of schrijven te kunnen*, — zulk eene verzameling, zeggen wij, zoude op een goed debiet kunnen rekenen, daar ieder regtgeaard Nederlander verlangend zijn zou, om de edelen te kennen, die, dikwerf voor geene andere belooning, dan een glas bier, handteekenaars voor de *goede zaak* werden.

X.

LETTERKUNDIGE BERIGTEN.

I. *Spiegel der oorlogs-vuurpijlen, naar Congrebe, Montgerij en anderen; voorzien van een aanhangsel over het Perkinsche Stoom-Kanon, met platen en tabellen. Uit het hoogduitsch, omgewerkt en uitgebreid door J. G. W. MERKES.* Te 's Gravenhage, bij A. KLOOTS 1829, in 8°. 211 bladz. . . . . ƒ 3; 00.

II. *WILLEM BAARLAND, voor jongelingen, in het schoonste, doch tevens gevaarlijkste tijdperk huns levens, door EEN NEDERLANDER, in 8°.; 332 bladz. met gegraveerde titel en vignet.* Bij A. KLOOTS, te 's Gravenhage 1829. . ƒ 2, 80.

III. *Menschkunde, met betrekking tot de ziel, door G. E. SCHULZE; naar de derde uitgave, uit het hoogduitsch vertaald.* 2 deelen in 8°. Te Zalt-Bommel, bij J. NOMAN 1829. . . ƒ 5, 90.

I. De onderscheidene wetenschappelijke militaire werken, in een kort tijdverloop, door den 1sten luitenant ingenieur J. G. W. MERKES in het licht gegeven, spreken voor zijnen werkzamen geest, en onvermoeiden ijver tot het bekend maken van de vruchten zijns arbeids. Hoe verdienstelijk dit ook op zich zelfs is, zoo kwam ons evenwel, bij het lezen van den titel, en vooral van de voorrede, het spreekwoord van den *Schoenmaker en zijne leest* in de gedachten. Het werk wordt ons door den vertaler in de voorrede aangekondigd, als in *verloren oogenblikken* bearbeid te zijn. Dit zoude genoeg geweest zijn, om den vertaler het geheele korps artillerie op den hals te laden, daar deze heeren voorzeker niet met een werk, in verloren oogenblikken zamengesteld en als iets, *losjes bearbeid* aanduidende, te vreden zoude geweest zijn; ware het niet, dat de uitgewerkte tekst het werk van *studie-uren* kenmerkte. Immers was het onderwerp zeer belangrijk, scheikundig en wetenschappelijk; ook duiden de bijgevoegde aanmerkingen van den vertaler genoegzaam aan, dat hij hieromtrent vele nazoekingen heeft moeten doen. Hoe groot de verdiensten van den vertaler ook zijn mogen, die wij hem niet willen betwisten, zoo willen wij hem evenwel ... uitdrukkingen ..., dewijl deze naar *pedanterie* zwemen en gebrek, dat somtijds wezenlijke verdiensten in het oog van deskundigen doet verminderen.

Het uit het duitsch vertaalde en geheel omgearbeidde werk, is in drie afdeelingen verdeeld. De eerste afdeeling bevat *een geschiedkundig overzigt, nopens den oorsprong en trapsgewijze verbetering der oorlogs-vuurpijlen*; de tweede, *de vervaardiging derzelve*; de derde, *de aanwending in den oorlog*, en eindelijk *iets over het stoom-kanon.*

Het geheel is door den vertaler zeer vermeerderd en met aanmerkingen verrijkt en biedt alzoo veel leerrijks aan, ja wordt hierdoor, voor den artillerie officier, onontbeerlijk. Ofschoon ons plaats en tijd ontbreekt, om over dit anders verdienstelijk werk breedvoerig uit te weiden, zoo moeten wij den vertaler evenwel doen opmerken, dat hij, in zijne scheikundige benamingen, zich zelven wat gelijker had moeten blijven; dan eens noemt hij het *knalzout*, *overzuurde zee-zoutzure potasch*, dan eens *chlor-kali*, dan wederom *chlorate de potasse* enz., en wisselt hiermede af; hetgeen de in de scheikunde min geoefenden wel eens in de war zou kunnen brengen omtrent de identiteit, van deze benamingen. Wij zijn het ook niet met de denkbeelden van den vertaler of met de *aanhalingen* omtrent het *knal-kwikzelver* van HOWARD, op bladz. 67, eens; hier dwaalt de heer MERKES in navolging. Voor het overige is het werk uitmuntend bearbeid, en daarom durven wij hetzelve zeer aanbevelen. De drukker mag ook in onzen lof deelen, behalven dat wij hem in het vervolg een weinig meer smaak in het zetten van titels aanraden, dewijl *deze* veel naar eene *letterproef* gelijkt.

II. In langen tijd, hadden wij zulk een goed voortbrengsel van inlandsch vernuft niet onder de oogen gehad, als dezen WILLEM BAARLAND, een zedekundig tafereel voor jongelingen, in het schoonste, doch tevens gevaarlijkste tijdperk huns levens. De schrijver, die zich alleen Nederlander noemt, en welken wij dezen eernaam in den volsten zin des woords toekennen (wanneer zijne innerlijke gevoelens met die van zijn geschrift overeenstemmen), levert hiermede aan zijne landgenooten een eenvoudig verhaal van de lotgevallen eens jongelings, die zijne eerste intrede in de wereld doet, deugzaam blijft en beloond wordt, in tegenoverstelling van eenen jeugdigen booswicht, die zijn verdiend loon ontvangt. Onder eenen eenvoudigen titel, is hier een schoon zedekundig handboek verborgen, dat wij gaarne in de handen van elk regtgeaard nederlandsch jongeling zagen.

Om onze lezeren over den schoonen en wegslependen stijl te doen oordeelen, laten wij hier een klein uittreksel volgen.

» Nog klonken de jubelende danktoonen van het verloste vaderland over den Nederlandschen bodem; nog steeg dagelijks, uit den boezem van ieder regtgeaard Nederlander, het dankgebed tot de bron van eeuwige liefde, voor de redding van het dierbaar vaderland uit de klaauwen des geweldenaars op. Nog kaatsen de stille wanden der heilige tempelen, aan God gewijd, de lofzangen en gebeden terug, die een verlost dankbaar volk, op het altaar der godsdienst, den onzienlijken ten offer bragt; toen, na achttien jaren, in de school des tegenspoeds gelouterd te zijn geweest, de erfgenaam der deugd en zijner vaderen, WILLEM, onze koning, den vorstelijken zetel van het juichende Nederland beklom."

Leest dit boek, Nederlanders! Volgt de wijze lessen, die er in voorkomen! Schaart u om den troon van onzen goeden WILLEM, en leert, met den schrijver van dit uitmuntend werk, wangunstige oproerlingen verachten, welke zoo wel als eenen invretenden kanker onzer nationale zeden, als van ons staatkundig bestaan kunnen beschouwd worden.

Slechts eene uitdrukking heeft ons niet bevallen, namelijk op bladzijde 6, waar de schrijver, van NAPOLEON sprekende, de woorden *verachtelijke schedel* gebruikt; de schrijver zal gevoelen, wat wij hiermede willen zeggen.

III. Dank zij den hoogleeraar SCHRÖDER toegebragt, door wiens bemoeijing thans de *Psychische Anthropologie* van SCHULZE ook in het nederduitsch het licht ziet. Veel werken bezaten wij reeds, zoo wel oude als nieuwe, welke over zielkundige onderwerpen handelen; doch de meesten waren op hypothetische wijsgeerige stelsels gegrond, en deze hebben dus voor de leer der natuurkundige wetenschappen, waarvan de *wijsgeerige menschkunde* (ook wel *Empirische Psychologie genaamd*) een gedeelte uitmaakt, volstrekt geene de minste waarde. *De menschkunde met betrekking tot de ziel van* SCHULZE is daarentegen geheel *eclectiek*, en is daarom in Duitschland met geestdrift ontvangen geworden. Nog onlangs hadden wij eene zeer voordeelige beschouwing der derde uitgave van dit belangrijk werk, in eene der beroemdste duitsche letterkundige weekbladen, onder de oogen gehad, en het strekt ons dus tot genoegen, deze vertaling, naar de genoemde derde uitgave, door den weleerwaarde heer ... bearbeid, te kunnen aanbevelen. De geleerde SCHRÖDER heeft hierbij gevoegd eene verhandeling *over de werking der terugroepende verbeeldings-kracht* die, alhoewel eenvoudig voorgedragen, van het hoogste belang en bijzonder geschikt is, om de belangrijkheid der zielkunde en derzelver gelijksoortigheid met de natuurkunde te doen inzien.

Beide verdienstelijke mannen hebben dus, de nederlandsche geleerden en geleerdheid zoekende, een wezenlijke dienst bewezen met de uitgave van dit handboek, dat zonder moeite veel koopers zal vinden.

X.

Te BREDA, bij BROESE en Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.